

Mo Yan, *Sorgul roșu*

Dacă în anii trecuți, Orientul ne cucerise prin scriitorii japonezi (ca Yasunari Kawabata, Shusaku Endo, Haruki Murakami) și cei veniți din spațiul Indiei și al Pakistanului (vedeta incontestabilă fiind Salman Rushdie), anul 2008 ne aduce **revelația Chinei** cu o literatură pe care o bănuiam plină de comori, mai ales știind câte ceva despre vechimea civilizației și tradiția cărturărească, despre istoria ei recentă și expansiunea formidabilă la care asistăm.

Cred că marele autor străin al acestui an vine din China. Văzusem, în urmă cu 20 de ani, filmul *Sorgul roșu*, câștigător al premiului Ursul de aur la Festivalul de la Berlin, aducând șocul unei lumi de o vitalitate înspăimântătoare și a unor cutume și rânduieli ce atestau un fond ancestral inepuizabil. Țin minte și acum scena inițială: palanchinul miresei plimbat dintr-un sat în altul, lanul de sorg ce legăna și lega destinele unei familii, răsucite în fel și chip de sminteala istoriei. Constat acum, când romanul a apărut în limba română, că filmul se baza pe doar primele două capitole ale romanului!

Cititorul român va resimți șoc mai puternic decât cel provocat de Gabriel García Márquez cu *Un veac de singurătate*: povestea unei familii urmărită pe parcursul unei jumătăți de secol în care trei generații au de înfruntat alte și alte orori: clanul sorgului roșu are drept cuplu originar pe tânăra Dai Fenglian și iubitul ei, comandantul Yu, iar sorgul devine treptat suprapersonajul fabulos, culoarea lui semnifică pasiunea și violența.

Cine este Mo Yan? Probabil marele scriitor al Chinei contemporane, autorul a optzeci de povestiri și zece romane, tradus în toate limbile de circulație, distins doar anul acesta cu două premii internaționale. Are har de povestitor inimaginabil, puterea uriașă de a-și construi propria lume: ținutul Gaomi a intrat pe hărțile ficțiunii alături de Yoknapatawpha faulkneriană și Macondo márquezian. Rețineți numele traducătorului din limba chineză, Dinu Luca, pentru că are un dar rar, cel de a face minunății în limba română!

(Elisabeta Lăsconi, *Cele mai frumoase...*, *România literară* nr. 51-52, vineri 26 decembrie 2008)